herpy

SCYNKI

Cunningham's Skink

Egernia cunninghami

Duży, dzienny i bardzo towarzyski scynk z kolczastym ogonem, pochodzący z umiarkowanej strefy południowo-wschodniej Australii. *Egernia cunninghami* żyje w grupach rodzinnych w szczelinach skalnych, rodzi żywe młode i w chłodnych miesiącach zapada w hibernację. Wymaga dużego, nasłonecznionego terrarium z solidnymi strukturami skalnymi i UVB.

Rodzina: Scincidae Dawna nazwa: *Tiliqua cunninghami*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-40 cm** długość całkowita z ogonem
Waga	**200-350 g**
Długość życia	**20-27 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Skalny**
Środowisko	**Tereny skaliste i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**35-40 °C**
Temperatura w nocy	**12-18 °C**
Wilgotność	**40-60%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady, owoce, rośliny i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**W parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Żyworodny**
Dojrzałość płciowa	**60 miesięcy**
Wielkość miotu	**1-8 młodych**
Zniesienia w roku	**1**
Ciąża	**90 dni**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Egernia cunninghami to duży, masywny scynk o krótkich nogach, szerokiej głowie i długim, spiczastym ogonie. Łuski na grzbiecie są kilowate od karku aż po koniec ogona, a na ogonie układają się w duże, kolczaste pierścienie. Ubarwienie waha się od rdzawoczerwonego i ciemnobrązowego po głęboko czarne z rozproszonymi, jaśniejszymi plamkami, zwłaszcza wokół pyska i na nogach. Zwierzęta z populacji północnych są często mniejsze i brązowe lub czerwonawe, natomiast osobniki z południa są ciemniejsze i wyraźniej ubarwione.

Długość ciała od pyska do kloaki wynosi u dorosłych zwierząt do 25 cm, a długość całkowita 30-40 cm. Dorosłe osobniki ważą do około 350 g. Nogi są tak krótkie, że zwierzę podczas poruszania się sunie na brzuchu. *E. cunninghami* można pomylić ze scynkami błękitnojęzycznymi (rodzaj *Tiliqua*), ale ma kolce na ogonie i nie jest gładka jak one.

Gatunek jest aktywny w dzień i spędza dużą część dnia, wygrzewając się na skałach. Nazwa gatunkowa upamiętnia botanika i podróżnika Alana Cunninghama, który zebrał pierwsze okazy.

Występowanie i środowisko

Egernia cunninghami występuje w południowo-wschodniej Australii, od południowo-wschodniego Queenslandu przez Nową Południową Walię po środkową Wiktorię, po obu stronach Wielkich Gór Wododziałowych. Oddzielna populacja żyje w Australii Południowej, w Mount Lofty Ranges i na Półwyspie Fleurieu.

Populacje są związane z wychodniami skalnymi w lasach i lasach otwartych. Karczowanie terenu oraz usuwanie pni i kamieni blokuje rozprzestrzenianie się między populacjami, a populacja południowoaustralijska uznawana jest za zagrożoną.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Gatunek zamieszkuje lasy i lasy otwarte z wychodniami skalnymi i dużymi blokami granitu. Zwierzęta żyją w szczelinach, między kamieniami, w pustych pniach i pod korą. Grupa rodzinna składa się z pary i kilku pokoleń potomstwa, łącznie do 26 osobników, które korzystają z tych samych kryjówek i wygrzewają się razem na tych samych skałach.

Klimat jest umiarkowany, z ciepłym latem i chłodną zimą. Zwierzęta są aktywne mniej więcej od września do kwietnia, a w czasie australijskiej zimy, zwykle od kwietnia do września, hibernują. Aktywne osobniki w naturze mają temperaturę ciała 30-33 °C i preferują około 35 °C. Dorosłe zwierzęta żywią się głównie roślinami, takimi jak liście, kwiaty i owoce, uzupełnianymi ślimakami, chrząszczami i innymi stawonogami; młode zjadają więcej stawonogów niż dorosłe.

Hodowla

TERRARIUM

Egernia cunninghami to duży gatunek i wymaga przestronnego terrarium. Para potrzebuje co najmniej 120 × 60 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Mała grupa złożona z samca i trzech-czterech samic wymaga więcej miejsca.

Zbuduj szczeliny i jaskinie z płaskich kamieni, łupka i korka i ustaw je bezpośrednio na dnie, aby nie dało się ich podkopać. Muszą być co najmniej dwie kryjówki i duży, płaski kamień do wygrzewania. Jako podłoże stosuj korę, włókno kokosowe i ziemię; unikaj drobnego piasku, ponieważ może powodować podrażnienie oczu i zatwardzenie jelit. Pod jedną kryjówką utrzymuj podłoże lekko wilgotne. Terrarium musi być dobrze wentylowane i mieć szczelną, zabezpieczoną przed ucieczką pokrywę. Niezbędna jest duża miska z wodą, w której zwierzę może się kąpać.

TEMPERATURA

W dzień powietrze powinno mieć 24-30 °C, z wyraźnym gradientem od chłodnego do ciepłego końca. Pod halogenem leży duży, płaski kamień, którego powierzchnia musi osiągać 35-40 °C mierzone termometrem na podczerwień; odpowiada to temperaturze ciała około 35 °C, którą gatunek sam wybiera.

W nocy temperatura może spaść do 12-18 °C, tak jak w umiarkowanym środowisku naturalnym. Zwierzęta znoszą chłodne noce, ale rano muszą mieć możliwość ogrzania się.

W naturze gatunek hibernuje mniej więcej od kwietnia do września. Zimą zapewnij krótsze dni i nieco niższe temperatury, aby zwierzę zachowało swój rytm. Właściwa hibernacja nie jest w terrarium konieczna, a jeśli chcesz zapewnić okres chłodzenia, to tylko zdrowym, dobrze odżywionym zwierzętom.

Czytaj więcej: Hibernacja i pory roku

WILGOTNOŚĆ I WODA

Egernia cunninghami pochodzi z umiarkowanych lasów skalistych, a wilgotność powietrza 40-60 % jest odpowiednia. Lekko zraszaj terrarium kilka razy w tygodniu i utrzymuj wilgotną kryjówkę w chłodnym końcu, aby zwierzę mogło samo wybierać.

Duża, stabilna miska ze świeżą wodą musi być zawsze dostępna; zwierzęta piją z niej i się w niej kąpią. Wymieniaj wodę codziennie, a miskę myj co tydzień.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Egernia cunninghami jest aktywna w dzień, dużo się wygrzewa i musi mieć UVB przez cały czas, gdy światło jest włączone. Świetlówka UVB 5-6 % w odbłyśniku nad miejscem do wygrzewania, pokrywająca około połowy długości terrarium, zapewnia strefę Fergusona 3, tak jak dla blisko spokrewnionej *Egernia stokesii*. Umieść miejsce do wygrzewania tak, aby

grzbiet zwierzęcia znajdował się co najmniej 20 cm od świetlówki. UVB nie przenika przez szkło ani plastik, a świetlówki wymienia się zgodnie z zaleceniami producenta.

Uzupełnij oświetlenie mocnym, białym światłem dziennym. Fotoperiod wynosi około 14 godzin latem i 12 godzin zimą.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

ŻYWIENIE

Egernia cunninghami jest wszystkożerna, ale dorosłe zwierzęta są przeważnie roślinożerne: w naturze ponad 90 % ich pokarmu stanowią części roślin. Młode zjadają znacznie więcej stawonogów. Dlatego dorosłym podawaj dużą część zieleniny, a młodym więcej pokarmu zwierzęcego.

Podawaj zieleninę i dzikie zioła, takie jak mniszek, koniczyna, endywia i kapusta, posiekane warzywa, takie jak cukinia, marchew i ogórek, kwiaty, takie jak hibiskus i róże, oraz trochę owoców jako przysmak. Do tego owady, takie jak karaczany, świerszcze, szarańcza i mączniki, a także ślimaki. Niewielkie ilości chudego mięsa lub gotowanego jajka mogą być częścią diety, ale nie powinny stanowić jej dużej części. Całą zieleninę i dzikie zioła umyj przed podaniem.

Młode karm codziennie, dorosłe trzy razy w tygodniu małymi porcjami, na zmianę zieleniną i pokarmem zwierzęcym. Owady i zieleninę lekko oprószaj wapniem, a raz w tygodniu podawaj suplement witaminowy. Dieta bogata w mięso i tłuszcz prowadzi do otyłości.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Egernia cunninghami jest jednym z najbardziej towarzyskich gadów: żyje w długotrwałych grupach rodzinnych. Parę można trzymać razem, a mała grupa złożona z samca i trzech-czterech samic sprawdza się w dużym terrarium, zwłaszcza jeśli zwierzęta dorastały razem. Obce dorosłe samce mogą poważnie walczyć, więc samca nie należy trzymać z innymi samcami. Nowe zwierzęta wprowadzaj tylko po kwarantannie i pod nadzorem, a jeśli walczą, trzeba je rozdzielić.

Zwierzęta stają się ufniejsze przy karmieniu z pęsety, ale nie nadają się do częstego brania na ręce. Zagrożony osobnik wycofuje się do szczeliny, nadyma się i klinuje kolczastymi łuskami, przez co trudno go wydostać. Spokojne zachowanie i stałe rutyny zmniejszają stres.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płcie trudno odróżnić z zewnątrz, a pewne określenie płci wymaga weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów. Młode osiągają dojrzałość płciową po około pięciu latach, przy długości od pyska do kloaki 19-20 cm. U zwierząt obficie karmionych może to następować szybciej, ale nie zostało to udokumentowane.

GODY I KOPULACJA

Gatunek jest monogamiczny, a pary pozostają razem przez kolejne lata. Zwierzęta w grupach rodzinnych rzadko kojarzą się z bliskimi krewnymi, więc grupy rodzeństwa mogą słabo się rozmnażać; najlepiej sprawdza się para z różnych rodzin. Kopulacja odbywa się około listopada, po zimowej hibernacji. Nie udokumentowano, czy chłodny okres zimowy jest niezbędny do rozmnażania w terrarium.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek rodzi żywe młode. Miot liczy 1-8 młodych, rzadko do 11. Samica rodzi najwyżej jeden miot w roku i nie wszystkie samice rozmnażają się co roku. Młode przychodzą na świat w styczniu i lutym.

INKUBACJA

Nie ma jaj do inkubacji. Ciąża trwa około 90 dni, jak u *Egernia stokesii*, co zgadza się z kopulacją w listopadzie i porodem w styczniu-lutym. Ciężarnej samicy zapewnij dodatkowy pokarm, wapń i UVB oraz utrzymuj spokój w terrarium. Samica może rodzić na otwartej przestrzeni, jeśli szczeliny są zbyt wąskie, dlatego muszą być szerokie, płaskie kryjówki.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode mają przy narodzinach 6-7 cm od pyska do kloaki. W naturze pozostają w grupie rodzinnej aż do osiągnięcia dojrzałości płciowej. Zapewnij im terrarium z kryjówkami, UVB oraz codziennie małe owady i drobno posiekaną zieleninę, oprószone wapniem. Obserwuj młode i oddziel je od dorosłych, jeśli pojawi się agresja.

Zdrowie i częste błędy

Egernia cunninghami jest odporna, gdy temperatura, światło i podłoże są właściwe. Typowe problemy to:

- Niedobór wapnia i osteoporoza przy zbyt małej ilości UVB i monotonnej diecie.
- Zatwardzenie jelit przy drobnym piasku lub dużych kawałkach pokarmu.
- Otyłość przy zbyt dużej ilości mięsa i tłuszczu oraz małej ilości ruchu.
- Pasożyty wewnętrzne i zewnętrzne, zwłaszcza u nowych zwierząt.
- Obrażenia od walk i stres przy zbyt dużym zagęszczeniu, zwłaszcza obcych dorosłych samców.

Gatunek może dożyć ponad 20 lat, a nawet 27 lat. Nowe zwierzęta poddawaj kwarantannie przez co najmniej miesiąc. Zwierzęta dobrze ukrywają chorobę, więc przy zmianie apetytu, utracie masy ciała lub obrzękach skontaktuj się z weterynarzem z doświadczeniem w leczeniu gadów.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/scynki/egernia-cunninghami